

КРОЛІВНИЦТВО - ОДНА ІЗ НАЙПЕРСПЕКТИВНІШИХ ГАЛУЗЕЙ ТВАРИННИЦТВА У РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

Кролівництво, поза сумнівом, залишається однією з найперспективніших галузей українського тваринництва. Кролики - це не лише легкозасвоюване дієтичне м'ясо, але й прибутковий бізнес, оскільки кролики мають короткий цикл відтворення, стрімке збільшення живої маси та невибагливі до кормів [1, 2, 3]. У кролятині дуже мало солей натрію і холестерину, що робить її незамінною складовою дієтичного харчування. Це біле м'ясо і білку в ньому значно більше, ніж у баранині, яловичині або свинині (на 22-23%). Кролятина засвоюється на 90%, а білок яловичини - лише 60%. В кролятині є усі незамінні амінокислоти, вона перевершує майже всі види м'яса за вітамінним і мінеральним складом [2, 3]. Дослідженнями Котелевич В.А. та ін. [4, 5, 6, 7] доведено, що вміст радіонуклідів в кролятині дуже низький. Питома

активність м'яса кролів 4-ох місячного віку була на рівні $<1,9 \pm 0,47$ Бк/кг за вмістом ^{137}Cs та $3,7 \pm 0,88$ Бк/кг за вмістом ^{90}Sr . У м'ясі дорослих кролів ці показники відповідно становили $4,8 \pm 0,46$ Бк/кг та $6,2 \pm 1,2$ (при нормі 200 і 20 Бк/кг).

Мета досліджень: відродити кролівництво для малих форм господарювання як фактора соціально-економічної стабільності сільських територій та інтенсифікації розвитку національного виробництва кролятини.

Матеріалом виробничих досліджень були 4-х місячні та 2-річні кролі, вирощені у приватному фермерському господарстві с. Глибочиця Житомирської області, каліфорнійської скоростиглої породи, бельгійський велетень (фландр) та їх помісі першого покоління (самка каліфорнійка, самець-фландр). Комплексну післязабійну ветеринарно-санітарну експертизу тушок проводили в умовах кафедри паразитології, ветсанекспертизи та зоогієни ЖНАЕУ за загальноприйнятими методами. Отримані результати оброблені статистично за методикою Microsoft Excell- 2003.

У тушках кролів, які надходили з благополучного по інфекційним та інвазійним захворюванням фермерського господарства, патологоанатомічні зміни відсутні. Тушки 4-х місячних кролів були першої категорії. Комісійна дегустація м'яса кролів каліфорнійської скоростиглої породи встановила, що за смаком, ніжністю, соковитістю, кольором та ароматом загальний бал (за 5-ти бальною шкалою) шийно-грудного відділу – 4,4; попереково-тазового – 4,7. Відповідно у їх аналогів породи бельгійський велетень – 4,3 та 4,8 балів. Найвищий результат отримало м'ясо кролів помісей першого покоління – 4,8 і 5,0 балів. М'ясо кролів 2-річного віку каліфорнійської скоростиглої породи у порівнянні з м'ясом кроленят 4-х місячного віку було дещо жорсткувате, менш соковите і отримало відповідно 3,6 та 3,8 балів. Забійний вихід, вихід м'язової тканини, обмускуленість тушок, вихід кісток залежать від породних та вікових особливостей. Найбільший забійний вихід визначено у 4-х місячних кролів-помісей першого покоління та у 4-х місячних кролів фландрів, відповідно – $56,56 \pm 0,2\%$ і $56,51 \pm 0,3\%$ ($P \leq 0,001$). Найменший забійний вихід був у 2-річних кролів каліфорнійської скоростиглої породи – $44,56 \pm 0,4$ ($P \leq 0,001$). У порівняльному аспекті найбільшу живу масу та забійну вагу серед 4-х місячних кролів мали помісі першого покоління.

Нами проведено розробку організаційно-виробничих положень і основних параметрів створення малих приватних підприємств для людей, для яких підсобні кролівничі господарства можуть стати потужною формою поповнення особистого бюджету. За модуль було взято структуру із 16 кролематок з молодняком, включаючи основних самців та відгодівельне поголів'я.

Встановлено, що організація і функціонування невеликих приватних кролеферм, орієнтованих на кролів спеціалізованих м'ясних порід, є економічно прибутковою справою. Перше грошове повернення від моменту придбання тварин починає надходити вже за півроку. Менше, ніж за рік окупаються всі вкладені кошти. Економічна ефективність в перший рік функціонування становитиме 1,16 грн на 1,0 грн затрат, рентабельність 120%.

Висновки і перспективи подальших досліджень. 1. Кролівництво – одна із найперспективніших галузей тваринництва в Україні у розвитку національного виробництва екологічно чистої високопоживної продукції.

2. За рівня прибутковості у 120%, враховуючи високу біологічну цінність м'яса кролів, низький рівень накопичення радіонуклідів, дефіцит кролятини на м'ясному

ринку України, малу енерго-, праце- та кормоємність, кролівництво може стати у ряд малих форм господарювання як фактор соціально-економічної стабільності сільських територій та інтенсифікації розвитку національного виробництва кролятини.

Подальші наші дослідження будуть спрямовані на вивчення питання органічного виробництва м'яса кролів.

Література

1. Александрова С.Н. Кролики: Разведение, выращивание, кормление [Текст] / С.Н. Александрова, Т.И. Косова. – Донецк: Сталкер, 2005. – 157 с.
2. Мишанин Ю.Ф. Витамины в мясе кроликов и нутрий [Текст] / Ю.Ф. Мишанин, Р.Ю. Куц // Мясная индустрия. – 2003. – № 1. – С. 33–35.
3. Плотников В.Г. О полезности крольчатины [Текст] / В.Г. Плотников // Кролиководство и звероводство. – 2004. – № 4. – С. 21.
4. Котелевич В.А., Федотов В.С., Фещенко Д.В. До питання корисності кролятини у змінених екологічних умовах України [Текст] / 111 міжвузівська конференція студентів, аспірантів та молодих вчених (16-17 березня 2006 р., м. Житомир) «Сучасні проблеми екології». - С.39-41.
5. Котелевич В.А. Кролятина – найкращий харчовий продукт у змінених екологічних умовах Поліського регіону [Текст] / В.А. Котелевич, М.О. Бондар, О.Я. Михайленко // Ветеринарна медицина України. – 2011. – №8. – С. 36.
6. Котелевич В.А. Якість та безпека м'яса кролів, вирощених у приватному секторі Коростенського району Житомирської області [Текст] / В. А. Котелевич, М.А. Невмержицька // Ветеринарна медицина України. – 2013. – № 5 (207). – С. 24–25.